FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 30 maj 2016

394/2016

Lag
om genomförande av Nagoyaprotokollet till konventionen om biologisk mångfald

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Genom denna lag genomförs vissa bestämmelser i det i Nagoya den 29 oktober 2010 antagna Nagoyaprotokollet om tillträde till genetiska resurser samt rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning, nedan *Nagoyaprotokollet*, till konventionen om biologisk mångfald (FördrS 78/1994).

Genom denna lag genomförs också vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 511/2014 om åtgärder för användarnas efterlevnad i Nagoyaprotokollet om tillträde till och rimlig och rättvis fördelning av vinster från utnyttjande av genetiska resurser i unionen, nedan *EU:s förordning om genetiska resurser*.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på sådana genetiska resurser, och på traditionell kunskap hos urfolk som rör genetiska resurser, som förs in till Finland och som omfattas av bestämmelser genom vilka en part till Nagoyaprotokollet genomfört protokollets bestämmelser om tillträde till och nyttofördelning av genetiska resurser.

Denna lag tillämpas inte på genetiska resurser som omfattas av bestämmelser om tillträde och nyttofördelning i någon annan internationell överenskommelse som Finland har förbundit sig till. Denna lag tillämpas inte på genetiska resurser som omfattas av det multilaterala systemets villkor enligt det internationella fördraget om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk (FördrS 90/2004).

Denna lag tillämpas inte på människans genetiska resurser.

3 §

Förhållande till övrig lagstiftning

Bestämmelser om innesluten användning och avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierade organismer ingår i gentekniklagen (377/1995).

RP 126/2015
MiUB 1/2016
RSv 7/2016

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 511/2014 (32014R0511); EUT L 150, 20.5.2014, s. 59

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *genetiska resurser* genetiska resurser enligt definitionen i artikel 3.2 i EU:s förordning om genetiska resurser,

2) *samernas traditionella kunskap som rör genetiska resurser* sådana kunskaper, färdigheter och sådant kunnande om användningen av genetiska resurser som beskrivs i ömsesidigt överenskomna villkor och som har utvecklats och som upprätthålls endast inom samekulturen och som har överförts enligt traditionen från generation till generation,

3) *användare* användare enligt definitionen i artikel 3.4 i EU:s förordning om genetiska resurser,

4) *ömsesidigt överenskomna villkor* ömsesidigt överenskomna villkor enligt definitionen i artikel 3.6 i EU:s förordning om genetiska resurser.

5 §

Användarens anmälningsplikt

En användare som till Finland för in sådana genetiska resurser, eller traditionell kunskap hos urfolk som rör genetiska resurser, som omfattas av en parts bestämmelser om tillträde eller nyttofördelning enligt Nagoyaprotokollet ska göra en anmälan till den behöriga myndigheten inom en månad från införseln.

Anmälan ska innehålla de uppgifter som avses i artikel 4.3 i EU:s förordning om genetiska resurser.

6 §

Samisk databas

Sametinget förvaltar en databas där samernas traditionella kunskap som rör genetiska resurser kan lagras för forsknings- och utvecklingsändamål.

Sametinget ska underrätta den behöriga myndigheten om vilka genetiska resurser som kunskapen i databasen gäller.

7 §

Tillträde till samernas traditionella kunskap som rör genetiska resurser

Ansökan om rätt att få tillträde till uppgifterna i den databas som avses i 6 § görs hos den behöriga myndigheten. I ansökan ska specificeras vilken genetisk resurs ansökan gäller och vilket användningsändamålet för kunskapen om den genetiska resursen är samt anges vem användaren är. Den behöriga myndigheten ska underrätta sametinget om ansökan.

För att uppgifter ur databasen ska kunna lämnas ut till användare krävs att den behöriga myndigheten fattar beslut om godkännande av ömsesidigt överenskomna villkor mellan sametinget och användaren. Sametinget får förutsätta att den nytta som uppstår vid användningen av de utlämnade uppgifterna fördelas till samerna på ett sätt som är rimligt och rättvist och som främjar samernas egna språk och deras kultur och ställning som urfolk.

Den behöriga myndigheten ska vid behov förhandla med sametinget om de ömsesidigt överenskomna villkoren. För förhandlingarna gäller vad som i 9 § i sametingslagen (974/1995) föreskrivs om förhandlingsplikt.

8 §

Förbud mot att undergräva samernas rättigheter

Utnyttjande av traditionell kunskap som ingår i den i 6 § avsedda databasen får inte i större än ringa grad försvaga samernas möjligheter att använda de rättigheter att upprätthålla och utveckla sin kultur och att idka sina traditionella näringar som tillkommer dem såsom urfolk.

9 §

Allmän styrning och tillsyn

Miljöministeriet har hand om den allmänna styrningen av och tillsynen över genomförandet av denna lag.

10 §

Nationell kontaktpunkt

Den i artikel 13.1 i Nagoyaprotokollet avsedda nationella kontakpunkten är i Finland Finlands miljöcentral.

Den nationella kontaktpunkten har i uppgift att lämna allmänheten information om tillträde till genetiska resurser och till samernas traditionella kunskap som rör genetiska resurser samt om förfarandet för tillträde. Den nationella kontaktpunkten ansvarar också för kontakterna till Nagoyaprotokollets sekretariat.

11 §

Behöriga myndigheter

De i artikel 13.2 i Nagoyaprotokollet och i artikel 6.1 i EU:s förordning om genetiska resurser avsedda behöriga myndigheterna är i Finland Finlands miljöcentral och Naturresursinstitutet.

I ärenden som faller inom tillämpningsområdet för denna lag har Naturresursinstitutet behörighet när de gäller genetiska resurser från husdjur, jordbruk, skogsbruk, vilt- och fiskerinäring, och genetiska resurser från odlingsväxters vilda släktarter som används i livsmedel, inom jordbruk eller förädling, samt urfolkens traditionella kunskap som rör dem. Finlands miljöcentral har behörighet när det gäller övriga genetiska resurser och urfolkens traditionella kunskap som rör dem.

12 §

De behöriga myndigheternas uppgifter

De behöriga myndigheterna utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av EU:s förordning om genetiska resurser samt av de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem. De behöriga myndigheterna ska samarbeta sinsemellan på ett ändamålsenligt sätt.

Utöver vad som i EU:s förordning om genetiska resurser föreskrivs om de behöriga myndigheternas uppgifter svarar de behöriga myndigheterna för myndighetsuppgifterna i anslutning till det samlingsregister som avses i artikel 5 i den förordningen.

De behöriga myndigheterna ska lämna de uppgifter som avses i artikel 14.2 i Nagoyaprotokollet till den internationella förmedlingsinstitutionen för tillträde och fördelning av nytta samt ansvarar för övervaknings- och rapporteringsuppgifterna enligt artikel 29 i protokollet.

13 §

Rätt att få uppgifter och att utföra kontroller

De behöriga myndigheterna har rätt att utföra de kontroller som tillsynen förutsätter. För utförande av kontroller ska de behöriga myndigheterna ha rätt till tillträde till lokaler där det förvaras information om genetiska resurser som är av betydelse för tillsynen över efterlevnaden av denna lag eller EU:s förordning om genetiska resurser. Kontroller får dock inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid kontrollerna ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Vid en kontroll ska alla handlingar som behövs för utförande av kontrollen på begäran uppvisas för den behöriga myndigheten. Den behöriga myndigheten ska också avgiftsfritt ges de kopior som den begär av de handlingar som behövs för utförande av kontrollen. Den behöriga myndigheten har också rätt att ta fotografier och prover under kontrollen.

Bestämmelser om bevaring och anmälan till kommissionen av uppgifter om kontroller finns i artikel 10 i EU:s förordning om genetiska resurser.

14 §

Handräckning

Polisen ska vid behov lämna den behöriga myndigheten handräckning för utförande av i 13 § föreskrivna uppgifter.

15 §

Vite samt hot om tvångsutförande och hot om avbrytande

Om en användare försummar den anmälningsplikt som avses i 5 § får den behöriga myndigheten vid vite eller under hot om att verksamheten avbryts helt eller delvis ålägga användaren att göra anmälan.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

16 §

Ändringssökande

I den behöriga myndighetens beslut enligt 7 § 2 mom. eller 15 § får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

17 §

Överträdelse av bestämmelserna om genetiska resurser

En användare som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar

1) att iaktta de skyldigheter som uppställs för användare i sådana bestämmelser och föreskrifter om tillträde och nyttofördelning som avses i artikel 4.1 i EU:s förordning om genetiska resurser,

2) skyldigheten enligt artikel 4.3 i EU:s förordning om genetiska resurser att söka, bevara och överföra de uppgifter som fastställs i led a och b i den artikeln till efterföljande användare,

3) skyldigheten enligt artikel 4.6 i EU:s förordning om genetiska resurser att bevara de uppgifter som avses i artikel 4.3 tjugo år efter utgången av användningsperioden, eller

4) anmälningsplikten och skyldigheten att skicka uppgifter enligt artikel 7.2 eller enligt genomförandeakter som utfärdats med stöd av artikel 7.6 i EU:s förordning om genetiska resurser

ska, om inte gärningen ska anses vara ringa eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *överträdelse av bestämmelserna om genetiska resurser* dömas till böter.

18 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag tillämpas inte på genetiska resurser som förts in till Finland före lagens ikraftträdande eller på urfolkens traditionella kunskap som rör dem.

Helsingfors den 20 maj 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

UTGIVARE: JUSTITIEMINISTERIET ISSN 1456-9663